

„Fel kellett volna vened a cipődet – szólalt meg ismét az öregember. Így meztláb a hideg csempéken? Még megfázol.”

A nő nem nézett rá. Egyszerűen nem tudta elviselni, ha a férje hazudott neki. Hogy harminckilenc évi együttlét után hazudni tudott.

„Azt gondoltam, volt itt valaki – ismételte meg még egyszer, és értelmetlenül nézett át egyik sarokból a másikba. Itt hallottam valamit, ezért gondoltam, hogy talán valaki járhatott itt.”

„Én is hallottam valamit. De bizonyára semmi sem volt” – szólt az asszony, majd eltette a tányért, és letörölte a morzsát a terítőről.

„Nem, bizonyára semmi sem volt” – hallatszott, mintha visszhangzott volna.

„Gyere, ez valószínűleg kint lehetett. Gyere be, még megfázol itt a hideg csempén.” A fáradt férfi kitekintett az ablakon. „Igen, ennek kint kellett történnie.”

A nő a villanykapcsolóhoz emelte a kezét. Most el kell csapnom – gondolta –, de nem szabad a tányér felé nézmem.

„Gyere” – mondta, és eloltotta a fényt.

„Biztos kint zörgött valami. A szél mindig a falhoz veri a csatornát . . . Ez biztos a csatorna volt . . . Mindig csörög a szélben . . .”

Máriás Endre fordítása

A HADGYAKORLAT

W O L F D I E T R I C H S C H N U R R E

A tábornokot elöntötte a féktelen düh. „Éppen őt, aki már két háborúban és tucatnyi csatában bizonyított, őt teszi nevetségessé ez a nyüzsgő állattömeg, amely csak a csordaösztonre hallgat?”

Érezte, amint a fejébe szökött a vér, rákiáltott a sofőrre, hogy adjon már gázt, és hajtson tovább. Az megpróbált engedelmeskedni. A kerekek csikorogva ásták be magukat a porba, de a kocsi meg se mozdult. A velük szembe tóduló birkanyáj ellenállása erősebbnek bizonyult.

Eszeveszett dühében a tábornok előrántotta az övéből a pisztolyát, és csak úgy vaktában az egész tárat a nyáj közé lőtte. Ugyanabban a pillanatban a kocsi oldala egy kicsit megemelkedett, a jármű meginogott, mintha a szél szárnya kapott volna alá. Meg is billent egy kissé. Mielőtt a tábornok és sofőrje az ellenkező oldalra csúszhatott volna, a kocsi lassan, szinte óvatosan fölborult. Időbe tellett, amíg a tábornok feleszmélt, és védekezni próbált a körülötte tolongó birkanyájjal szemben. Sajgó lábát kihúzta a terepjáró alól, kábultan fölegyenesedett, majd körülnézett. Mintha csak juhokból állt volna a világ, ameddig a szem ellátott, csak gyapjas háta sorakoztak. A nyáj mögül előtűnő harcokocsi pusztulásra ítélt szigeteknek látszottak. A tábornoknak csak ekkor tűnt fel a terepjáró körül kialakult keskeny, üres térség. Mintha a juhok meghátráltak volna valamitől. Éppen a sofőrének akart segíteni, aki megütötte a fejét és eszméletét veszítette, mikor észrevette, hogy rajtuk kívül még valami van a terepjárót körülölelő bűvkörben: egy hatalmas, nehezen lélegző kos.

Az állat mozdulatlanul, várakozva horgasztotta le bolyhos fejét és idomtalan szarvát. A szeme fehérje vérbe borult, a szügyét és mellső lábát mintha egy belső motor rázkódtatta volna. A nyakán és a szarva dudorain több frissen lőtt sebből szivárgott szilaj vörös vére, és átitatta bogáncsokkal teleragadt szőrét.

A tábornok azonnal megértette: ezt az állatot sebesítette meg a lövéseivel. Most elkerülhetetlen a végső harc kettejük között. Megtapogatta a pisztolytáskáját. Üres volt. A kost szemmel tartva óvatosan a terepjáró felé hátrált. Szerette volna a kocsit az ellenfele és maga között tudni. Amint a kos észrevette, hogy ellenfele megmozdul, két-három ruganyos ugrással rátámadt. A tábornoknak ezúttal még sikerült kitérnie előle, és a kos feje a kocsi oldalához csapódott. Az állat megrázkódott, és egy pillanatig kábultan meredt maga elé. A tábornoknak a torkában vert a szíve. Homlokát és tenyerét előntötte a veríték. Elszállt a dühe. Nem törődött a parancsnoki pontról figyelő urak megjegyzéseivel, csak egy dologra tudott gondolni: „Nem szabad megölnie, nem szabad megölnie.” Nem volt már többé tábornok, csak megtestesült félelem. Semmi más nem lakozott már a lelkében, csupán ez az iszonyatos félelem. A kos váratlanul megrázta magát, lendületet vett és újra támadott. A tábornok őrült fájdalmat érzett a zsigereiben. A fejét egy motorfűrész sivítéséhez hasonló hang járta át. Megadásra kényszerült, és a földre

rogyott. Ezalatt a kos még egyszer a hasába dőfte iszonyatos szarvát. A tábornok érezte, hogy megszakad valami, ami a földi léthez kötötte. A motorfűrész sivitása végtelenbe nyúló, egyszólamú hegedűhanggá változott át.

Gallusz Edit fordítása

A KÉT NEVELŐ

THOMAS BERNHARD

Az új nevelő a délelőtti tanítás után csatlakozott hozzám, amikor éppen a nagy hálóterem ablakai alatt bandukoltam. Sápadt volt a kimerültségtől, de nem panaszkodott. Igénytelensége szálnalmat keltett bennem. Már a sörfözde falainál jártunk, amikor váratlanul elkezdett mesélni a korai gyermekkoráról, majd az álmatlanságáról, ami ezzel az időszakkal szoros kapcsolatban áll. Ez a kíméletlen, veleszületett álmatlanság az idő múlásával egyre csak rosszabbodott, és nincs ellenszere. Esztelenség lenne állítani, hogy álmatlanságban szenved. Képtelenség.

Ez az álmatlansága értelmileg és testileg is teljesen tönkreteszi, egyszer még talán halált is hoz. Gondolatait már nem tudja tovább magába fojtani. Vallomástétele megmagyarázza mi a szükségeszerű az eljövendő eseményekben.

„El tudja azt képzelni – szólalt meg –, hogy már gyermekkoromban tíz-tizenkét egymás utáni éjjelen ébren feküdtem az ágyban, holtfáradtan, anélkül, hogy el tudtam volna aludni? Egy felnőtt az intelligenciája révén uralkodni tud az álmatlanságán, és az egész dolog nevetségessé válik. Egy gyermek nem képes erre. A gyermek az álmatlanság kiszolgáltatója.” Az új városkapuhoz érve, anélkül, hogy az alattunk elterülő városra pillantottunk volna, jobbra fordultunk, amint azt már egy ideje megszoktuk: jobbra, és nem balra. Ő jobbra akar menni, jobbra megy, tehát én is megindulok abba az irányba. Csakis azért, mert az új városkapun áthaladva ő ezen a helyen mindig arra ment. Úgy vélem, nem is merészel balra fordulni. Tőlem függ, mert ha egy napon balra fordulok, akkor ő is abba az irányba megy, követni fog, mert ő a gyöngébb. Ugyanez az oka, hogy már hetek óta én követem őt a jobb oldali irányba . . .